

svojo pedagoško ponudbo na razstavnih prostorih ter z različnimi delavnicami za obiskovalce predstavilo 37 slovenskih muzejev, v "predavalnici" pa so bile predstavljene tudi vsebine o vzgojnoizobraževalnem delu v muzejih.

Vsekakor je muzejski sejem pokazal na dejavnost številnih muzejev tudi na področju pedagoških dejavnosti, vendar se verjetno vsi ti muzeji srečujejo še vedno s številnimi problemi, ki hromijo uspešno izvedbo načrtanih ciljev.

Pomanjkljivosti za neuspešno izvedbo muzejskih pedagoških programov je potrebno iskati na obeh straneh, pri šolah in muzejih. Večinoma se obe strani zavedata, kako pomembno in primerno je pripeljati učence v muzej, jim določene stvari osvetliti na drugačen način, s pomočjo "resničnih ostankov preteklosti". Šole se tako najpogosteje srečujejo s problemom oddaljenosti od muzejev, časovno razpoložljivostjo učencev v popoldanskem času, uskladitvijo spremstva učencev itd. Največkrat so to vzroki za redke obiske muzeja. Muzeji dostikrat vzpostavijo s šolami pomanjkljivo komunikacijo. Obveščanje o dejavnostih muzeja je dostikrat pomanjkljivo, ali pa preveč poredko. Prav tako muzeji ne znajo ali pa nimajo interesa spodbuditi k

sodelovanju učiteljev, ki bi lahko posredovali neke povratne informacije o uspešnosti delavnic ali vodstev. To sodelovanje bi se lahko uresničilo v obliki seminarja ali kako drugače, vsekakor pa bi bilo koristno za obe strani, ker bi si tako izmenjali informacije, predloge, izkušnje itd.

Vseeno se precejšnje število slovenskih muzejev vztrajno približuje kvalitetni in pestrejši vzgojnoizobraževalni ponudbi.

10 Opis pedagoških dejavnosti v Mestnem muzeju temelji na podlagi pogovora z vodjo pedagoških dejavnosti, Jožetom Rovškom.

11 Opis pedagoških dejavnosti v Slovenskem etnografskem muzeju je povzet po diplomski nalogi in dodatnega pogovora s kustosinjo pedagoginjo Sonjo Kogej Rus.

12 Članki o muzejski pedagogiki v slovenskih muzejih so začeli nastajati istočasno, kot se je začela zavestno vključevati tudi muzejska pedagogika v delo muzejev. Začetki problematiziranja o prisotnosti muzejske pedagogike v slovenskih muzejih so bili vidni sicer že prej, npr. leta 1986, ko je bilo prvo posvetovanje o vlogi pedagogike v muzejih in galerijah. To posvetovanje je pokazalo na dejstvo, da je vzgoja in izobraževanje v muzejih zanemarjena oziroma zreducirana zgolj na vodstva po razstavah, kar pa poteka precej neorganizirano in neučinkovito. Avtorji prispevkov so videli glavni vzrok takšnega stanja v pomanjkanju sredstev in ustreznega kadra.

Viri in literatura:

BASSET, Douglas in PRINCE, David (section edit.): Visitor services. Manual of Curatorscript. A Guide to Museum practice, 1986

BREGAR, Sonja in GRAFENAUER, Boža: Družbena vloga muzejev - komunikacija in muzejska pedagogika. Diplomski naloga, oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, Ljubljana 1997. Mentor: izr. prof. dr. Janez Bogataj.

EDSON, Gary in DEAN, David: The Handbook for Museums. London 1996.

PITMAN-GALLES, Bonnie: Museum, Education & Children: Youth Education in Museums. Washington: D.C.: Association of Science-technology, 1981.

PROSLER, Martin: Muzeji in razvoj - poziv k razmisleku. Muzeoforum, zbornik muzeoloških predavanj 1991.

KEDING-OLOFFSON, Ulla: Museum and children. Paris: Unesco, 1979.

KOCUVAN, Eva: Muzejska pedagogika, šolarji in - Narodni Muzej. Didakta 5, junij 1992.

Vesna Moličnik

NAVAJANJE VIROV IZ INTERNETA

K pisanju o osnovah uporabe interneta me je spodbudilo spoznanje, da velika večina študentk in študentov etnologije in kulturne antropologije ne izkorišča uporabne vrednosti interneta pri svojem študiju. Velikokrat tudi zaradi neznanja, ki se veča sorazmerno s sprejemanjem znanja, potrebnega za uporabo interneta kot samoumevnega.

Internet je spremenil način komuniciranja. Računalnik omogoča hiter in cenovno najugodnejši dostop do informacij, ki so dosegljive tako rekoč na vaši delovni mizi. Zaradi slednjega je internet uporaben tudi na organizacijsko upravni ravni univerzitetnega študija (glej članek v tej številki Glasnika: Moličnik, Pogorelec: Če mi poveš, bom poslušal. Če mi pokažeš, bom videl. Če bom izkusil, se bom naučil). Ob prednostih, ki jih ponuja nova komunikacijska tehnologija, se pojavljajo vprašanja varovanja intelektualne lastnine in problem izbora informacij. Na področju etnologije in kulturne antropologije je prinesla uporaba interneta zahtevo po razvoju nove, mediju prilagojene metodologije. Upam, da bo članek spodbudil bralce k razmišljanju, ki bo odmevalo tudi na straneh Glasnika.

Internet

Internet je največje računalniško omrežje na svetu. Računalniško omrežje ni nič drugega kot kup računalnikov, ki so nekako povezani. Do neke mere je podobno mreži televizijskih oddajnikov, ki se povežejo med seboj, da lahko hkrati predvajajo določeno oddajo. Računalniška mreža se od televizijske razlikuje po tem, da lahko vsak od vključenih računalnikov posreduje svoje podatke natančno določenemu drugemu računalniku.

Predhodnik interneta je bilo omrežje ARPANET, ki je nastalo v okviru projekta Ministrstva za obrambo ZDA leta 1969. Glavna cilja sta bila preizkus zasnove robustnega omrežja ter vzpostavitev

povezave med Ministrstvom za obrambo in izvajalci vojaških raziskav, med katerimi je bilo tudi veliko univerz. ARPANET so si zamislili kot hermetično zaprto vojaško sobo oz. znanstveni laboratorij. Računalniški zanesenjaki pa so videli v novem omrežju možnost razvoja kiber prostora, ki bi kljuboval geografskim in easovnim oviram. V njem naj bi se oblikovale skupnosti ljudi istih interesov in podobnega razmišljanja – torej kiber geto. To jim nikoli ni uspelo, v prvi vrsti zato, ker si je novo tehnologijo, namenjeno medsebojni komunikaciji, prisvojila »cyberpunk« generacija. »Information wants to be free« je postalo geslo, ki se ga multinacionalke najbolj bojijo, saj bi njegova uresničitev zanje pomenila izgubo monopola. Znan je primer zaostritev odnosov med ZDA in Kitajsko, do nje ni prišlo zaradi kršenja človekovih pravic: pobijanja študentov na Rdečem trgu ali zaradi iztrebljanja tibetanske kulture, vzrok je bila zaščita intelektualne lastnine.

Poleg slogana kiberpunk generacije je k razmahu interneta največ pripomogel izum svetovnega spleta (www), to je baza podatkov, ki omogoča, da lahko danes v internetu najdemo prav vse. »Česar ni v internetu, tega tudi v resnici ni!«

Priključitev

Internet je dostopen vsakomur. Tistim, ki v internet še ne morete prek svojih računalnikov, priporočam, da zaidete v kakšno od knjižnic, kjer to storitev omogočajo, ali pa vstopite v cybercaffe, to je gostinski lokal, v katerem so na voljo računalniki, prek katerih vam nudijo dostop do interneta.

Omrežje na klic – dostop do interneta

Če smo priključeni v internet preko telefonske linije, moramo pred začetkom vsakega dela v internetu poklicati svoj internetni strežnik in se nanj priključiti s svojim uporabniškim imenom ter zaščitnim geslom. Po končanem delu se moramo s strežnika in s telefonske linije izključiti. Ob postopka omogoča »omrežje na klic«.

Na začetku moramo v omrežju za klic ustvariti novo povezavo, s katero se bomo vsakokrat priključili v internet. Potem ko smo vzpostavili nove povezave, moramo vpisati določene nastavitve: podatke, ki jih dobimo od svojega ponudnika priključka v internet. Ponudnik internetnih storitev nudi

praviloma dvoje: priključek v internet ter elektronsko pošto. Elektronska pošta je povsem ločena storitev in zahteva prav tako uporabniško ime ter geslo.

Brskanje v internetu

Internet Explorer je najpogostejši program, s katerim lahko brskamo po vsej mreži. Explorer v posebni mapi shranjuje že obiskane strani, tako da jih lahko pri morebitnem novem obisku hitreje naloži.

V okence »Address« vpišete (URL) oz. naslov spletnega mesta (strani v internetu), ki jo želite pregledati, in pritisnete tipko »enter«. Preden se na vašem monitorju prikaže zahtevana stran, mora program najti zahtevani strežnik, se nanj priključiti in na njem najti stran z vašim naslovom. Nato prične iz interneta v vaš računalnik nalagati besedilo ter na koncu slike. O celotnem poteku vas obvešča program v statusni vrstici ob dnu okna. Strani ne bo mogel prikazati, če niste pravilno vtipkali njenega naslova, če zahtevani strežnik trenutno ne deluje, če iskane strani na strežniku ni več, ker jo je uporabnik medtem že izbrisal ali prestavil drugam, ali pa če je internetno omrežje zelo obremenjeno in postopek traja predolgo.

Prva prikazana stran je običajno uvod v spletno mesto in prikazuje uvodno besedilo ter seznam njegove vsebine. V seznamu so najpogosteje z modro podčrtane povezave do posameznih strani in drugih pomembnih mest. Povezave so lahko tudi slike ali kako drugače označeno besedilo. Če kliknete na povezavo, brskalnik prikaže stran, na katero kaže povezava. V statusni vrstici na dnu okna vidite naslov izbrane povezave.

Med brskanjem po straneh se na predhodno prikazano stran vrnete z gumbom »nazaj« (puščica obrnjena v levo) v orodni vrstici. Če ste obiskali več strani, se lahko vrnete nazaj na katero od njih z ustrezno več zaporednimi kliki gumba nazaj. Ko ste se vrnili nazaj, se lahko vrnete spet naprej na naslednje že obiskane strani z gumbom »naprej« (puščica obrnjena v desno).

Z rdečim gumbom, označenim s križcem, prekinete že začeto nalaganje strani, ki se nalaga prepočasi ali ste povezavo do nje kliknili po pomoti in je ne nameravate odpreti.

Če želite, da brskalnik prikaže naslednjo stran v drugem oknu, kliknite povezavo do nje z desnim miškinim gumbom in izberete »odpri v novem oknu«.

Nedavno obiskane spletne strani lahko

ponovno obiščete tako, da v orodni vrstici kliknete gumb »zgodovina« (ikona: sončna ura). Prikaže se seznam povezav s spletnimi mesti, ki ste jih obiskali v preteklih dneh in tednih. Kliknite zeleno povezavo, da bi prikazali spletno stran.

Naslove strani, ki jih večkrat obiskujete, lahko shranite z izborom pod »favorites« – »add to favorites«. Ob naslednjem iskanju preprosto odprete mapo »favorites« in s klikom miške izberete naslov strani, ki jo želite obiskati.

Kako najti, kar iščete?

Veliko računalnikov uporabnikom interneta brezplačno ponuja datoteke z informacijami. Pri iskanju informacij so v pomoč iskalniki. To so programi z različnimi algoritmi iskanja (postopki dela), ki so vzrok temu, da vam različni iskalniki pod istim iskalnim pojmom ponudijo različne rešitve iskanja. Primer: ob vtipkanem pojmu »ethnology« poišče Altavista 51190, Infoseek 11643, Excite 5001 in Yahoo 29 rešitev iskanja.

Med najbolj uporabljane iskalnike sodijo: AltaVista<<http://www.altavista.com>>, Excite<<http://www.excite.com/>>, Google<<http://www.google.com>>, Goto<<http://www.goto.com>>, Infoseek<<http://infoseek.go.com>>, Yahoo<<http://www.yahoo.com>>, idr. ²

- Iskanje:
- Kliknite gumb »iskanje«
  - Izberite iskalnik
  - Vtipkajte iskani pojem
  - Če izbrani iskalnik to omogoča, izberite področje iskanja
  - Preglejte seznam z najdenimi povezavami do spletnih strani, dokumentov in drugih informacij v internetu, ki v imenu ali besedilu vsebujejo iskani pojem.

Pogosto se zgodi, da iskalnik ob vpisanem geslu najde nekaj sto ali celo tisoč naslovov, ki vsebujejo vpisano geslo. Ob pregledovanju vsega boste naleteli na dosti balasta; da si prihranite čas in hkrati pridete do kvalitetnih informacij, poizkusite z iskanjem prek spodaj navedenih naslovov. To so v glavnem strani, ki vsebujejo zbirke povezav na temo etnologije in kulturne antropologije³:

1. Anthropology resource on internet <<http://home.worldnet.fr/clist/Anthro/Txts/frame.html>>
2. General references: Anthropological resource <<http://www.artsci.wustl.edu/~anthro/ca/papers/schwimmer/url-list.html>>
3. strani s povezavami na temo vizualna

- antropologija: <<http://www.uni-koeln.de/phil-fak/voelkerkunde/visual/links.html>>
<<http://www.usc.edu/dept/elab/urlist/index.html>>
4. UCSB Anthropology Web links
<<http://www.anth.ucsb.edu/netinfo.html>>
  5. povezave za antropologe
<<http://anthro.rutgers.edu/lori.html>>
  6. Ethnomusicology, Folk Music, and World Music
<<http://www.lib.washington.edu/music/world.html>>
  7. Archaeology and Ethnology Links
<<http://www.delweb.com/nfmuseum/archlink.htm>>
  8. Anthropology and Archaeology Sites on the World Wide Web
<<http://www.wam.umd.edu/~jpaol/anita.html>>
  9. povezave: Oceania and its surrounding regions <<http://bio.sci.kagoshima-u.ac.jp/kurcsp/othersites.html>>
  10. BUBL link: 301 Anthropology
<<http://link.bubl.ac.uk/anthropology/>>
  11. Ethnographic Studies Internet Resource Page
<<http://lcweb.loc.gov/folklife/other.html>>
  12. Folklore and Mythology Web Sites
<<http://www.fas.harvard.edu/~folkmyth/fandmwebsites.html>>
  13. Anthropology Resources on the Internet (American Anthropology Association)
<<http://www.ameranthassn.org/resinet.htm>>
  14. WWW virtual library for anthropology
<<http://www.anthrotech.com/resources/>>
  15. Ethnology, Ethnography and Anthropology (SOSIG World Catalogue)
<<http://www.sosig.ac.uk/roads/subject-listing/World/ethno.html>>

Shranjevanje informacij iz interneta na vaš računalnik.

Med ogledom strani v spletu boste verjetno našli podatke, ki jih boste želeli shraniti za nadaljnje prebiranje, ne da bi morali ponovno obiskati spletno mesto, ali za posredovanje drugim uporabnikom. Shranite lahko celotno spletno stran ali kateri koli njen del besedilo, slike ali povezave. Ko shranite podatke, jih lahko uporabite v drugih dokumentih ali jih v svojem računalniku prikazete kot ozadje za namizje. Podatke lahko tudi posredujete drugim osebam, ki imajo dostop do spleta. To storite tako, da jim spletno stran ali povezavo do nje pošljete po e-pošti. Tistim, ki nimajo dostopa do spleta ali do

računalnika, lahko spletne strani natisnete.

- Prikazano spletno stran shranite na svoj računalnik z ukazom (File/save as) »datoteka /shrani kot«.
- Posamezni element na spletni strani (npr. sliko) shranite tako, da izberete želeni element, kliknete desni miškin gumb in izberete »shrani ... kot« (npr. v primeru slike »shrani sliko kot«).
- Z nekaterih spletnih strani lahko datoteke prenašate in shranjujete (datoteke z dokumenti, slikami, zvočnimi ali slikovnimi izrezki, programi ali drugimi podatki) v svoj računalnik. V večini primerov se ravnajte po navodilih na spletni strani.

Če spletna stran prikazuje povezave do datotek, kliknite zeleno povezavo z desnim miškinim gumbom in izberite »shrani povezavo kot«

V statusni vrstici na dnu okna vidite naslov izbrane povezave; če kaže povezava na datoteko, torej ime datoteke. Če želite v dokument na svojem računalniku, npr. v dokument urejevalnika Word, prekopirati del besedila, prikazanega na spletni strani:

- Odprite dokument (npr. z urejevalnikom Word).
- Prikažite zeleno spletno stran z brskalnikom Internet Explorer.
- Z miško izberite oz. označite želeni del vsebine (miško povlečete od začetka vsebine do njenega konca).
- Kliknite desni miškin gumb in izberite »kopiraj« ali pritisnite tipki »Control/C«.
- V dokumentu izberite ukaz »Prilepi« ali pa pritisnite tipki »Control/V«.

Ko boste v svoj dokument lepili dele besedil, ne pozabite dodati datuma, ko ste to naredili in naslova strani, iz katere ste podatke dobili, kasneje so lahko zbrisani ali pa se vam zgodi, da povezave nikoli več ne najdete, vi pa boste vse te podatke potrebovali pri citiranju.

Tiskanje

- Če želite natisniti le del vsebine, izberite želeni del.
- Izberite ukaz »Datoteka«, »Natisni« ali pritisnite istočasno tipki »Control/P«.
- Nastavite obseg tiskanja: Vse, Strani od ... do ... ali izbor (če ste pred tem na spletni strani izbrali del vsebine za tiskanje).
- Kliknite »V redu«.

Citiranje

Nova elektronska komunikacija, ki izničuje newtonovski prostor, je prinesla nove

oblike. Zaradi svojih lastnosti kliče novonastali prostor (kiber prostor) po specifičnem, novi formi prilagojenem konceptu intelektualne lastnine. Določujoče komponente interneta so interaktivnost, hiperdistribucija ter minljivost informacij. Prav slednje je tisto, kar je pri navajanju zapisov elektronske dokumentacije najbolj zaskrbljujoče. Spletne strani so namreč pogosto nadgrajene, premaknjene na nov naslov ali celo uničene.

Uporaba nove tehnologije je pred znanstvenike postavila dve zahtevi. Prva je zahteva po preciznosti v identificiranju vira in njegovega izvora, druga pa želi priskrbeti vodič do lokacij virov za kasnejše raziskovalce. Rešitev se je ponudila v navajanju izvirnega vira, ob tem opozorimo na novo lokacijo, oz. da material ne obstaja več.

Toda ta problem ni nov. Z njim so se raziskovalci srečali že ob citiranju različnih virov npr. privatne korespondence, ki je dokaj podobna problematiki citiranja elektronske pošte. E-pošta so viri, ki so pravzaprav namenjeni posamezniku in so ostalim uporabnikom nedostopni, razen če niso shranjeni v kakšnem elektronskem arhivu (če obstaja arhiv, potem postane leta primarni vir citiranja).

Konvencije o citiranju gradiva, dobljenega iz interneta, svetujejo zapis elektronskega naslova v takšnem oklepaju: < >. Standard zahteva tudi zapis v eni vrsti, kar olajša branje in zmanjša možnost napake.

Najbolj priporočljivo je citiranje URL (Uniform Resource Location) naslova. URL je naslovna shema, ki se uporablja za povezavo z virom (besedila, slike, programi) v internetu. Sestavljena je iz dveh delov, ločenih z ://. Del pred :// označuje protokol (npr. http, gopher ...), del za :// je ime računalnika, ki deluje kot »

file server« (tu so spravljene informacije). Tudi to ime je sestavljeno iz več delov, ki so ločeni s piko ali /. Zadnji del zapisa pove, kakšna organizacija je lastnica računalnika (.edu educational institution, .com commercial organization, .mil military, .gov government). Včasih se imena končajo s kodo države (si = Slovenija)

Po mojem mnenju bi bilo dobro približati standarde citiranja iz interneta uveljavljenemu citiranju iz knjig oz. člankov. Ob

1 BJamesB (1997) Joker, št. 51, str. 83

2 Na Inštitutu Jožef Stefan, so za vse, ki potrebujete vodje po virtualni Sloveniji, pripravili iskalnik Slowwwenia <<http://www.ijs.si>>

3 Navedba naslovov, ki so se mi zdeli uporabni ob pisanju prispevka

standardnih podatkih pa bi dodali še specifične. V samem tekstu naj bi v oklepaju navedli priimek avtorja in letnico. V primeru, da v tekstu citiramo več del istega avtorja, ki so bila objavljena v elektronski obliki istega leta, sem zasledila rešitev z dodajanjem črk po abecednem redu ob letnici (npr. 1999a). Zgodí se, da poleg URL naslova in datuma dostopa do e-vira, nimamo drugih podatkov. Tedaj je v tekstu v oklepaju smiselno navesti zgolj datum. Pri citiranju e-pošte navedemo v tekstu v oklepaju priimek pošiljatelja ter letnico.

Način osnovnega citiranja je moj predlog, ki pa je nastal na osnovi elektronsko objavljenih člankov⁴.

Priimek, ime <naslov avtorjeve elektronske pošte> letnica nastanka ali zadnjih vnesenih popravkov, naslov dela ali naslovna vrstica sporočila v: naslov dela ali naslov seznama/strani <polni URL naslov> datum našega dostopa do e-vira.

Svetovni splet ali World Wide Web:

Ko ljudje dandanes govorijo o deskanju v internetu, imajo v mislih pregledovanje strani v tej večpredstavniki zbirki podatkov. Za razliko od starejših storitev splet dovoljuje združevanje besedil, sličic, zvoka, animacij in filmov v zaokroženo celoto, po kateri se sprehajamo s preprostim klikanjem na miško. Število spletnih mest raste zelo hitro in vsako minuto se pojavljajo nova. Programi, s katerimi se sprehajamo po spletu, se imenujejo spletni brskalniki. Najbolj razširjena pa sta Netscape Navigator in Microsoft Internet Explorer.

Primer citiranja:

Crivos, Marta in Tula Molino, Fernandez <crivos@ISIS.unlp.edu.ar> (1995)

Anthropology and Evolution at La Plata Museum of Natural Sciences, ArgentinaN,

v: Theoretical Anthropology 1/1, <http://www.univie.ac.at/voelkerkunde/theoretical-anthropology/crivos.html>

20/4/1999

Zapis za <http://> se ne začinja vedno z www.jarvis.hugh@acsu.buffalo.edu (1996) About the Worldwide Email Directory of Anthropologists, v: Journal of World Anthropology, vol1, No.4, <<http://wings.buffalo.edu/academic/department/anthropology/jwa/Regularitems/weda.info.html>> 20/4/1999

Poleg [http](http://) poznamo več različnih

protokolov. Predhodnik novejših tehnologij je bil terminalski dostop do baze podatkov (primer: <telnet://moo.daedalus.com>). Nekoč je bil v široki uporabi protokol Gopher, vendar strani, dostopne prek tega protokola, niso sestavljene kot hipertekst. S prihodom web strani je postal gopher dinozaver sodobne tehnologije. Kljub temu, da so strani še vedno dostopne (primer: <gopher://gopher.anc.org.za:70>), so bazo podatkov, ki so jo te strani nosile, zaradi lažjega dostopa spravili pod imenom »Gopher Jewels resource« na strani <<http://galaxy.einet.net/GJ/>>. Tudi tu boste našli povezave na temo antropologije.

Eden od dokaj pogostih protokolov je tudi FTP (File Transfer Protocol), primer zapisa: <<ftp://ftp.daedalus.com/pub/CCCC95/johnson-eilola>>

Elektronska pošta ali e-mail:

Deluje tako kot navadna pošta. Poštni strežniki (računalnik z ustrežno programsko opremo) pa omogočajo sprejemanje in pošiljanje elektronske pošte. Med programskimi paketi, ki to storitev omogočajo, sta najbolj razširjena Netscape Messenger in Microsoft Outlook.

Outlook Express je del programa Internet Explorer in del operacijskega sistema Windows 98, namenjen delu z elektronsko pošto in drugimi sorodnimi uslugami, kot je npr. branje novic. Storitve elektronske pošte praviloma dobimo od ponudnika internetnih storitev skupaj z dostopom do interneta. Pridobimo si jo lahko tudi drugje; nekatere organizacije v internetu jo ponujajo celo brezplačno. Tistim, ki še nimate svojega e-poštnega naslova, ponujajo brezplačni predal na naslednjih naslovih:

Hot mail

<<http://wylg.hotmail.com/cgi-bin/login>>

Rocket mail

<<http://77www.rocketmail.com>>

ter na Yahoo:

<<http://login.yahoo.com/config/login?.src=ym&.lg=us&.done=http%3a//edit.yahoo.com/config/mail%3fintl=>>>

Prispela sporočila elektronske pošte se zbirajo v našem poštnem predalu na določenem strežniku v internetu. Ta je lahko tisti, kjer imamo svoj internetni priključek ali pa kak drug računalnik. Da lahko samo mi beremo svojo elektronsko pošto, dobimo za svoj poštni predal svoje uporabniško ime in geslo, ki sta drugačna od tistih za priključek v internet.

Prispela sporočila elektronske pošte prenese program Outlook Express iz našega

poštnega predala v internetu (praviloma s pomočjo protokola POP3) na naš računalnik, kjer jih shrani. Na našem računalniku shranjena sporočila lahko nato preberemo in po želji nanje odgovorimo.

Napišemo lahko tudi nova sporočila, ki jih pošljemo poljubnemu naslovniku v internetu. Poslana sporočila računalnik ne pošilja preko našega poštnega predala, temveč (s pomočjo protokola SMTP) preko SMTP strežnika za elektronsko pošto.

Če imamo klicni telefonski priključek, se običajno priključimo s povezavo omrežje na klic, nato prenesemo svojo pošto iz svojega poštnega predala na svoj računalnik, jo preberemo, nanjo odgovorimo, po želji odpošljemo nova sporočila in se nato izključimo iz interneta. Če traja naše prebiranje elektronske pošte in tipkanje odgovorov ter pisanje novih pisem dalj časa, je smiselno, da se za ta čas izključimo iz interneta ter se vanj ponovno vključimo, ko imamo vsa pisma že napisana in jih želimo odposlati.

Primer citiranja e-pošte:

Moličnik, Vesna <vesna@alpha.zrc-sazu.si> »Multimedia«, privatno e-sporočilo Špeli Pogorelec. 16/4/1999

Če ne poznamo imena in priimka, se citira del, naveden pred znakom @, primer: Bismarck <bismarck@altavista.net> »Re Prijavi se!«, privatno e-sporočilo Vesni Moličnik. 20/4/1999

Novičarske skupine ali Newsgroup ter diskusijske skupine ali Listserv Sistem

Usenet je načeloma velika oglasna deska, porazdeljena po vsem svetu, na kateri se vsak dan pojavijo besedila v zvezi s približno 30.000 različnimi temami. Elektronske oglasne deske so se pojavile že v 70. letih z namenom združevati ljudi s podobnimi interesi po vsem svetu in jim omogočiti razprave prek elektronske pošte. Citiranje je podobno kot pri elektronski pošti, le da je potrebno navesti Listserv ali Newsgroup (namesto zapisa privatno e-sporočilo), prek katerega ste e-sporočilo prejeli z imenom in naslovom. Namesto naslova napišete diskusijsko temo.

Primer:

Law, Catherine <katiel@enteract.com> "Race differences advantageous to our species." <news.siol.net>, sci.anthropology, 21/4/1999⁵

Če želite, se lahko prek spodaj navedenih naslovov prijavite na sledeče diskusijske

skupine. Pri prijavi, ki jo opravite prek e-pošte, napišete, subscribe ter ime Listserverja, na katerega se želite prijaviti, in vaše ime.

APLA-L <majordomo@virginia.edu>

Association for Political and Legal Anthropology

CAE-L <listproc@lmrnet.ucsb.edu>

Council on Anthropology and Education Listserv

CASTAC-L <listserv@mitvmo.mit.edu>

Committee on the Anthropology of Science, Technology and Computing

Listserv WOMANTH-L

<listserv@relay.doit.wisc.edu>

H-SAE <listserv@msu.edu>

Society for the Anthropology of Europe Listserv

SOLGA-L <listserv@american.edu>

Society of Lesbian and Gay

Anthropologists Listserv

Internetno klepetanje ali Internet Relay Chat (IRC):

Je storitev, ki omogoča bolj ali manj zanimive pogovore z drugimi uporabniki te storitve. Številni ponudniki interneta (ISP-internet service provider) omogočajo to storitev prek svojega strežnika (računalnik z ustrežno programsko opremo).

V Sloveniji sta najpogostejše obiskana ponudnika ARNES (Academic Research Network of Slovenia - Akademsko raziskovalna mreža Slovenije) in SiOL (Slovenia On Line, katerega lastnik je Telekom Slovenija). (Dosegljiva sta na: irc.arnes.si in irc.siol.net). Programski paket, s katerim nam je ta storitev omogočena, je najpogostejše Mirc.

Pri citiranju pogovorov iz mirca moramo navesti avtorja oz. avtorje komentarja oz. pogovora (običajno navajamo vzdevke, ki jih uporabljajo prisotni na kanalu), tip komunikacije (intervju, anketa, konferenca, prosti pogovor ...

), navedemo temo (ki je vpisana na naslovni vrstici kanala), ime kanala, na katerem je potekal pogovor (pred imenom vedno stoji znak #), datum.

Primer:

CoKoLiNa, intervju, 'HaCk The PLANet!!!!!!!, #Maribor, 21/4/1999

Prek mirca je mogoče pošiljati tudi slike in datoteke. Tedaj namesto tipa komunikacije in teme pogovora napišemo celoten naslov datoteke ali slike:

Primer:

Bismarck, image1.jpg, #koroska, 10/3/1999
V samem tekstu, ob navedbi citata, predlagam v oklepaj vpisan vzdevek ter zapis irc.

Primer: (CoKoLiNa irc)

Elektronske publikacije in Online baze podatkov

Primer tukaj navedenega citiranja se nanaša na citiranje iz prispevkov, ki so objavljeni zgolj v elektronski obliki. Ti prispevki se od tistih, ki so objavljeni v tiskanih medijih, razlikujejo po tem, da so objavljeni dnevno, kar pomeni, da imajo točen zapis datuma in celo ure objave. Pomanjkljivosti e-publikacij sta v tem, da avtor članka dostikrat ni naveden, poleg tega so članki nekaj časa dostopni v internetu, potem jih zamenjajo novi. Izjeme so e-časopisi, ki imajo online arhive⁶.

Primer:

Jones, Christoper (19/4/1999) Digital Music at the Crossroads, Wirednews
<<http://www.wirednews.net/>>21/4/1999

Programska oprema in video igre

Navesti je potrebno ime avtorja oz. družbe, datum izdaje (če je dosegljiv), naslov programske opreme oz. igre, verzijo, ime izdajatelja ter način elektronskega zapisa: Origin (1996) Privateer2: the darkening, deluxe edition, Electronic art: CD-ROM

Viri in literatura:

Anthropology Rewiew Database⁷ (1998) User Guide: Electronic Citation Guide
<<http://wings.buffalo.edu/anthropology/ARD/citation.html>> 4/2/1999

Page, E. Melvin <pagem@etsuarts.east-tenn-st.edu> (1996) A Brief Citation

Guide for Internet Sources in History and the Humanities (Version 2.1).

<<http://www.h-net.msu.edu/~africa/citation.html>> 4/2/1999

Walker, R. Janice <jwalker@chuma.cas.usf.edu> (1999) COS-Humanities Style: Endorsed by the Alliance for Computers & Writing.
<<http://www.cas.usf.edu/english/walker/mla.html>> 10/3/1999

Price, Lane <Lane_Price@uncg.edu> (1999) Multimedia Glossary.
<<http://www.uncg.edu/irc/mm/terms/terms.htm>> 6/4/1999

4 Glej pod navedbo virov

5 News.siol.net je naslov »news« strežnika, sci.anthropology pa je skupina v »news groopu«

6 npr. <<http://antrotech.com/resources/newsletter/archive>>

7 ARD sledi napotkom American Anthropological Association za citiranje dokumentacije dobljene iz interneta

Za računalniške nasvete pri pisanju članka se zahvaljujem Dejanu Kamniku.